

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejemani velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejemani velja: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznauila (inserati) se sprejemajo in velja trisopna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 236.

V Ljubljani, v ponedeljek 13. oktobra 1884.

Letnik XII.

Govor posl. g. Šukljeja o dolenski železnici.

(V deseti seji deželnega zbora, 10. oktobra.)

(Konec.)

In, gospôda moja, ni treba, Bog zna, kakih kolsalnih svot, da zgradimo železno cesto od Ljubljane do hrvatske meje. Pač so nekaj, pred osodnim letom 1873 in njegovim gospodarstvenim polomom preračunili potrebnost svetovne proge na 18 milijonov. Toda dandanes se železnice sploh ne zidajo več tako potratno nego pred 12. leti, in, ker so lokalnim črtam sploh dovoljene različne velevažne olajšave, je tudi njih zgradba mnogo cenejša. Strokovnjaki, katerim je črta dobro znana, dejali so mi, da bi 4 1/2 milijonov gold. čez in čez zadostovalo za to progo. Bolelo me je sicer, ko sem razvidel iz dopisa sedanjega trgovskega ministra, da država, ista država, koja je sedaj s kolosalnimi žrtvami predrla skalovje arlbersko ter sedaj dovršuje gališko in česko-moravsko transverzalko, da nam ista država niti tega koščka podariti ne namerava. Le o državni podpori govori minister. nadejamo se, da bode vsaj ta izdatna. Mi smemo to zahtevati. Saj ni nobena skrivnost, da bi vojvodina Kranjska le z onimi presežki, koja je preveč plačala pri zemljiščnem davku, lahko sama si dovršila progo. Zanašam se na pravičnost sedanje vlade, da ne bode prezirala vtemeljeni želji našega prebivalstva in njegovih poklicanih zastopnikov. Pričakujem tudi, da bode prvi denarni zavod naše dežele, kranjska hranilnica, blagovoljno podpirala domoljubno podjetje. Ona je v srečnem položaji, da je ne boli, ako tudi precej globoko v žep poseže; niti one potratne radodarnosti ne bi zahteval, s koja je Ljubljanski realni monumentalno palačo sezidala. In če si je kterikrat čulo očitjanje, da se hranilnica premalo briga za deželne koristi, nobene lepše prilike dobiti ne more, da dokaže svoje zanimanje za deželne interese. Ljubljansko mesto bode tudi lahko kaj žrtvovalo v ta namen, saj bode s svojim do-

neskom podpirala svojo lastno korist. Stoprav tedaj, kader bode železnični tir stolnico kranjsko zvezal z Metliko in Črnomljem, stoprav tedaj postala bode v istini glavno mesto vojvodine kranjske.

Ozir na lastne interese napotil bode marsikterega bogatega posestnika, da svoje podpore ne odtegne domoljubnemu podjetju. Tudi dolenske občine, navzlic neugodnemu materialnemu stanju, se bodo prizadevale, da ne zaostanejo za drugimi. Če drugega ne, vsaj zemljišče se bode odstopilo zastonj ali po nizki ceni, razsvojitev ne bode mnogo stala — in naposled, gospôda moja, bode za največjo silo tudi dežela pripravljena, s kakim doneskom se vdeležiti pri zgradbi, koja ima direktno ta namen, podvojiti gospodarstveno čilavost njenih deželanov.

Tedaj, gospôda moja, denarstvene zapreke vendar niso tako nepresežne, da bi radi njih morali opustiti namero, ktero je gojil kranjski deželni zbor, odkar je izvrševal vzvišeni svoj nalog, biti tolmač narodnemu mnenju. Le jedno moram naglašati, stvar bode tem bolj težavna, čem dalje da odlašamo. Ne le vsled tega, ker se čedalje bolj razširja gospodarstveni propad na Dolenskem. Povdarjal sem, da v prvi vrsti računam na državno podporo. Ali ravno v tem oziru ne smemo pozabiti, da bode finančni kredit naše države morda v kratkem zelo obremenjen. V sodetskih deželah, na Českem in Moravskem, pripravljajo se veliki projekti o vodnih stavbah in plovnihih prekopih, in — morda se bode to marsikomu čudno zdelo — vedno še sem tega mnenja, da bode podržavljenje in eksproprijacija cesarske Ferdinandove severne železnice požrla vsaj v prvem desetletji ogromne svote, ktere se bodo izdatno pogrešale v našem kreditu za železnične zgradbe. Radi tega me je prav prijetno iznenadilo poročilo deželnega odbora, v katerem se ji že nasvetuje neka gotova svota za prva, pripravljavna dela. Ako se sprejme nasvet, kterega zastopa danes v tej visoki zbornici g. poročevalec, potem smo jo ukrenili za svojimi predniki, kteri so pod vodstvom dr. Tomana pred 18 leti storili na isti način prve korake za go-

renjsko železnico, in ne moram bolje končati svojih kratkih opazek nego s srčno željo, da bi i naše postopanje gledé dolenske železnice nas dovedlo k istemu zaželenemu cilju ter imelo iste blagotvorne posledice, kakor napore naših prednikov za gorenjsko progo. Za to toplo podpiram predlog gospodarskega odseka. (Živahno odobravanje.)

Pospeševanje ustanovitve obrtnijskih strokovnih šol za domačo industrijo.

Nedavno smo poročali o sklepih, ki jih je storil naš deželni zbor gledé pospeševanja ustanovitve obrtnijskih strokovnih šol za domačo industrijo. Gotovo bo vsakterega narodnjaka zanimalo zvedeti, kako se ta za blagostanje naše dežele preimenitna stroka razvija, zato danes podamo obširno poročilo o tej zadevi, ki ga je sestavil deželni odbornik gosp. Murnik. To poročilo se glasi:

Slavni deželni zbor!

Slavni deželni zbor je v svoji seji dne 20. oktobra l. 1883 sklenil to-le:

- a) deželni odbor se pooblasti, da dá iz deželnega zaklada primerno podporo za obrtnijske strokovne šole, če tudi c. kr. ministerstvo za uk in bogočastje ter občine en del stroškov prevzemo. V ta namen se dovoljuje za l. 1884 znesek 500 gld. iz deželnega zaklada;
- b) deželnemu odboru se naroča, naj dela na to, da se na Kranjskem ustanove obrtnijske strokovne šole in naj se obrne na visoko c. kr. ministerstvo za uk in bogočastje s prošnjo, da bi podpiralo ustanovo omenjenih šol na Kranjskem.

Deželni odbor sprejel je razgovor o tem vprašanji v program od slavnega deželnega zbora sklenjene kmetijske enkete, ki je dne 17. in 18. aprila imela svoje zborovanje.

20.

LISTEK.

Mladega Gašparja življenje in trpljenje.

Prosto poslovenil I. S. Gombarov.

(Dalje.)

XIII. Poglavlje.

Gašpar se uči za kantorja, zraven pa opravlja službo grajščinskega pisarja, povsod preganjan od nesreče, da še niti kantorske službe ne doseže.

Čas je prišel, da si je moral Gašpar roke in lice umiti ter se v preparandijo oglasiti. Takrat se je pošten učitelj v treh mesecih izšolal. Ti se morebiti smejaš in si misliš: ti učitelji so pa morali biti pravi tumpci, ki niso nič znali, nego malo čitati in slabo pisati.

Ali poslušaj, kaj ti na to odgovorjam: Takrat učitelji res niso bili šolani učenjaki, pa za bosa otroke tega tudi treba ni, da se le *abc* in „enkrat ena je ena“ naučijo. Zdaj se vé, da so nekteri učitelji tako učeni, da Pestalozzija in Diestervega molijo, zato pa tudi v Boga ne verujejo, iz sv. pisma in besede božje se norčujejo in čez f. . . ., od kterih so poprej podpore dobivali, zabavljajo; zato pa so

v svojem stanu nezadovoljni, svoje glave visoko nosijo, v otročje glave pa vtepajo učenosti, kterih sami ne morejo prebavati. — Midva sva še pri starih šolnikih v šolo hodila, pa sva se vendar nekaj naučila, kajti takrat je bil v šoli še strah božji in red, in to je bilo dobro. Gašpar je bil do 11. ure zjutraj prost, in ker je rad delal in lepo pisal, smel je dvakrat v tednu v Vindenavsko grajščino pisati priti. To imenitno in častno službo je opravljal tri mesece in je bil zato izvrstno plačan. Dobil je namreč na dlan tri goldinarje, po Gašparjevem mnenju celo bogastvo, razven tega pa še je dobil bele oskrbnikove hlače, od nekaj vzor njegovih srčnih želj, potem visoko pokrivalo, t. j. precej obnošen in zgleden cilindar in lahko gosposko suknjo, kakoršne še ni nikoli na sebi imel. Tako oblečen se je zdel Gašpar sam sebi lep, saj je pa tudi po koncu hodil, kakor kralj Salamon v svojem blesku.

Kaj pa ljuba in vedna spremljevalka Gašparjeva, smola, kakor jo dijaki zovejo, ali nesreča, kakor jo mi imenujemo, ali je li zgrešila pot za Gašparjem, kar je v grajščinsko pisarno odšel? Le počakajte! Gašpar sedi sam v pisarni; gospod oskrbnik in njegov pomočnik sta odšla nekaj cenit, toraj je v osebi Gašparjevi zbrana cela sodnija, in ko bi zdaj kak kmet prišel k sodniji, bi mu Gašpar gotovo

resno in odvažno naznanil, „kaj mi od sodnije v tej reči mislimo in določimo“. Pa ni hotel nihče priti, toraj Gašpar ni mogel svojega dostojanstva pokazati. Pisal je toraj mirno svoje jako važno delo, nek zapisnik ubogega siromaka, kterega so milostno sklenili rubiti. Gašpar je moral to v velike debele knjige pisati, kar je tudi dobro dovršil, samo ko je delo zgotovil, dogodila se mu je nesreča, da je mesto sipe, črnila razlil po knjigi. Gašpar se je tako prestrašil, ko je videl pred seboj črno morje, da bi bil najrajši omedlel; pa ker omedlevice ni bilo, vzel je ročko vode in jo polil čez knjigo, da je črnilo opral; potem je položil na knjigo list pivnega papirja, knjigo zaprl in pisarno zaklenil. Ključ izročil je gospej oskrbnici, potisnil kljubuk na čelo ter tiho zginil. Še le čez 23 let si je spet upal v Vindenavsko grajščino. Med tem se je črnilo posušilo, pa pozabili še niso Gašparjevega črnega morja.

Ko se je Gašpar za školnika učil, šel je neko nedeljo popoldne s staro Barbo, sestro svoje gospodinje proti trem ribnikom na sprehod. Barba pa je bila že stara, nagrbčena in golozoba, sivolasa in suha ženica, s kratka cela človeška razvalina, kteri je jesenski čas življenja še tiste lepote odvzel, ktero je morebiti kedaj imela. Gašparju je bilo všeč modro in odkritosrečno govorjenje starke, čeravno jo je sicer

Enketa sklenila je v tem predmetu sledeče resolucije:

Deželni odbor se naprosi, slavnemu deželnemu zboru nasvetovati:

- a) Slavnosti naj bi primerno podpiral: 1. čipkarijo v Idriji; 2. slamnikarijo v Kamniškem okraju; 3. ustanovo strokovne šole za lesno obrt v Ljubljani; 4. ustanovo šole za pletenje košev, jerbasesv itd.; 5. pouk v vrbo-reji; 6. lončarijo v Radovljiškem, Kamniškem, Ljubljanskem, Kočevskem in Krškem političnem okraju;
- b) slavnosti naj bi sklenil: Naj se sestavi poseben odbor, ki bi razpravljal, kje bi se mogle hišne obrtnije na novo ustanoviti in ktere;
- c) slavnosti deželni zbor naj bi v pospeševanje hišne obrtnije in obrtnih šol postavil primeren znesek v proračun deželnega zaklada;
- d) želeli je, da se ustanovi strokovna šola za lesno industrijo v Ribniškem okraju;
- e) želeli bi bilo, da se v Bistriškem sodnijskem okraju napravi fabrika za izdelovanje suknja, kakor tudi, da se uvede v tem okraju slamnikarija, pletenje košev, jerbasesv itd. in lončarija.

Do teh nasvetov razun zadnjih dveh napotile so enketo dotična od deželnega odbora vpeljana poizvedovanja. Zadnja dva nasveta pa sta stavila uda te enkete, in sicer prvega gosp. Primož Pakiž in drugega g. Josip Potepan. Po predloženih poročilih je le malo krajev na Kranjskem brez domače industrije. V 32., več vasi obsegajočih krajih je domača industrija več ali manj in v 20. krajih izmed teh 32 precej razvita.

Imenovanja vredno je: izdelavanje žimatih sitov v Stražišči, Bitnji in na Gorenji Savi pri Kranji; čipkarija v Gorenji in Dolenji Idriji; slamnikarija v Kamniškem političnem okraju; izdelavanje storij, slamnatih jerbasesv in enakih reči v fari Šmarski, Lipoglavski, Poliški in Št. Lenartski; lesna industrija v sodnijskih okrajih Ribnica, Kočevje, Velike Lašice in Lož, — v Bohinjski dolini in Bledski okolici okraja Radovljiškega, v več vaseh sodnijskega okraja Idrija, Loka, Kranj, Kamnik, Ljubljana, Metlika in Črnomelj; pletenje košev, jerbasesv itd. v okrajih Ljubljana, Brdo, Ribnica, Idrija in Logatec, potem v Bohinjski in Vipavski dolini; izdelovanje brezovih metelj je povsod razširjeno, vendar je omejeno večinoma le za domačo potrebo najbližje okolice in ima nekaj pomena le v farah Polhovi Gradec, Dobrova in Ig; izdelovanje suknja (lodna) v okrajih Idrija in Bistrica; izdelovanje kočev in dolgih plahit v Kranjskem okraju; izdelovanje flanele v Radovljiškem okraju. Napravljane platna razširjena je skoraj v vsi deželi, imenovanja vredno pa le v Kamniškem, Ljubljanskem, Loškem in Radovljiškem okraju. Važno je tudi pripravljane lanene preje v Kočevskem in Metliškem okraju. Vezljane (štikane) rute za na glavo in za drugo porabo delajo se v Radovljiškem, Kamniškem Zatiškem in Ljubljanskem okraju, čepice in jančice, nogovice in jope v Idriji in njeni okolici, potem v Kranjskem, Tržiškem, Radovljiškem in Kranjskogorskem okraju, krtače in čopiči v Ribniškem in

Logaškem okraju, roženi glavniki v Ljubljanskem in Loškem okraju.

Iz tega kratkega popisa se razvidi, da domača industrija na Kranjskem ni neznatna. Nastane toraj vprašanje, ktera naj bi se pred vsemi drugimi pospeševala in kako. Deželni odbor drži se o tej zadevi tistih načel, ki so vodili enketo pri svojih dotičnih sklepih.

Izdelovanje žimnatih sitov, ena najstarejših domačih obrtnij na Kranjskem, doseglo je že tako popolnost, da blago na Kranjskem izdelano gledé kakovosti lahko zdrži konkurenco enakih izdelkov drugih dežel. Ker je pa to blago večinoma le navezano na izvažanje, in izdelovanje njegovo le previsoka colnina zadržuje, naj bi se po mnenji deželnega naprosilo c. kr. trgovinsko ministerstvo, da bi pri sklepanju trgovinskih pogodb to važno obrtnijo kranjske dežele, ki okoli 1500 oseb z delom preskrbljuje, pospeševalo z izposlovanjem kolikor mogoče nizke colnine.

Čipkarija je močno napredovala, odkar je vlada in dežela z dovoljenjem podpor pospešujeti in odkar so za to obrtnijo zaslužne osebe preskrbele, da se dotični izdelki lahko prodajo.

Izdelovanje čipek bi se pa vsaj v kvalitativnem obziru močno povzdignilo, ako bi jo pospeševal kak risar z napravljanim vzorcem (pisem).

Slamnikarija je na Kranjskem tako dovršena, da se njeni izdelki lahko primerjajo z onimi drugih dežel. Na neki nedostatek pa mora deželni odbor opozoriti namreč, da se domača slama gledé kakovosti ne ohrani tako, kakor ona, ki se iz Kine, Italije, iz Švice in drugih držav na Kranjsko pripelje. Ker se za slamnikarijo veliko slame potrebuje, bilo bi po mnenji deželnega odbora ne le kmetovalcem na korist, ampak tudi onim, ki slamo pletajo in ki slamnike delajo, ako bi se na Kranjskem mogla boljša slama za pletenje pripravljati.

Gledé v vsi deželi skoraj razširjene lesnoredne domače industrije misli deželni odbor, da bi se namen, ki ga imajo take šole, najhitreje in najceneje dosegel na ta način, ako govori za ustanovitev strokovne šole za lesno obrt v Ljubljani. Taka šola v Ljubljani dosegla bi najpred svoj namen, ker jo je mogoče zediniti s kako drugo potrebno strokovno šolo ter jo vzdrževati z najmanjšimi stroški. Obiskovanje te šole moglo bi se vmogočiti tudi najrevnejšim na ta način, da se napravijo ustanove. Oni, ki so se v tej šoli izvežbali, naj bi potem svoje vednosti razširjali v svojem domačem kraju.

Ako bi se pa temu mnenju ne pritrnilo, bi pa za pospeševanje lesne obrti na Kranjskem ne zado-stovalo, ako bi se ustanovila šola v Ribnici ali Sodražici ali v kakem drugem kraju tega v prvi vrsti ozira vrednega okraja, ampak ustanoviti bi se moralo več šol na Dolenjskem, Notranjskem in Gorenjskem, da se doseže namen.

Deželni odbor je teh misli, da bi se ta šola najbolje naslonila na c. kr. strokovno šolo za lesno obrt, ki naj bi se ustanovila, in v kateri bi se nahajalo mizarstvo za pohišno opravo in za stavbinska dela, potem lesoreznica in strugarnica in ki bi mogoče tudi vzdrževala delavnico za poučevanje o izdelovanju kmetijskega orodja.

Ta strokovna šola pa bi bila v Ljubljani najpred opravičena, ker sti Ljubljana in njena okolica v dotičnih obrtih najbolj zastopani.

Po nekem statističnem izkazu je na Kranjskem 9 strugarjev, in sicer: v Ljubljani 4, v okolici Ljubljanski in v Logatecu po 1, v Novem Mestu 3; sodarjev je na Kranjskem 32, in sicer: v Ljubljani 7, v Senožečah, Loki, Tržiču, Ljubljanski okolici in Metliki po 1, v Kranji 3, an Vrhnikih 4, v Idriji, Logatecu in Kamniku po 2 in v Radovljici 7; kolarjev je na Kranjskem 71, in sicer: v Ljubljani, Senožečah, Kranji, Kranjski gori, Brdu in Metliki po 2, v Postojni, Kočevji in Logatecu po 3, v Vipavi 6, v Ribnici in Kamniku po 8, v Krškem, Loki, Vrhnikih in Črnomlju po 1, v Tržiči in Novem mestu po 4, v okraju Ljubljanske okolice 9 in v Radovljici 7; mizarjev je na Kranjskem 244, in sicer: v Ljubljani 23, v davkarskih okrajih Postojna, Ribnica in Loka po 9, v okrajih Bistrica, Senožeča, Velike Lašice, Idrija, Kranjska gora, Brdo in Črnomelj po 3, v Vipavi 16, v Kočevji in Kranji po 14, v okraju Krškem, Tržiškem in Vrhniškem po 4, v davčnih okrajih Kostanjevica, Mokronog in Rateče po 2, v davčnem okraju Ljubljanska okolica 39, v davčnih okrajih Litija in Lož po 6, v okraju Zatiškem in Žužemskem po 1, v Logaškem okraju 13, v Ra-

dovljiškem okraju 19, v Novomeškem in Metliškem okraju po 7 in v Kamniškem davčnem okraju 12.

Strokovna šola bi navedene obrtnije tudi močno povzdignila, in če se ozir jemlje na veliko število ljudi v mestu Ljubljanskem in v njegovi najbližji okolici, ki se pečajo z mizarstvom, se mora priznati, da je želja po novi strokovni šoli v Ljubljani gotovo opravičena.

S pletenjem košev, jerbasesv itd. pečajo se posebno vasi ob Savi ležeče, od Vižmarjev do Beričevega, v Bohinjski dolini, v okolici mesta Idrija, trga Planina, v Vipavski dolini in v Ribniškem okraju. Število dotičnih izdelkov narašča, toda gledé ličnejšega blaga pa nadvladajo na Kranjskem izdelki drugih dežel.

To obrt bi vsakako strokovna šola za pletenje močno povzdignila, in če bi se na Kranjskem ob enem tudi vpeljal poduk o umni vrbo-reji, bi s tem kmetsko prebivalstvo v mnogih krajih pridobilo nov zaslužek, v onih krajih pa, kjer ima prebivalstvo od spletenega blaga in od vrbovja malo dobička, bi se ta močno povečal. Ako se pomisli, da je vrba na Kranjskem zelo razširjena, ter da je dovolj sveta, da se še bolje razširi, more se odločno trdit, da bi vrba donasala dobiček, ako se razpošilja v druge kraje.

(Konec prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 13. oktobra.

Notranje dežele.

V Lincu in po Gorenji Avstriji sploh postopači ljudem ravno tako presedajo, kakor po Ljubljani nam in po Kranjskem sploh prebivalcem. Katoliški „Volksverein“ v Lincu vložil je prošnjo, ktera se je izročila kazensnemu odboru v pretres. Prošnja predlaga: 1. Vprašanje gledé potepuhov in postopačev naj se vzame v pretres in naj se v tem oziru posebno primerjajo odnosi gorenje-avstrijski s sličnimi drugih dežel in ako se kje zasledé ugodnejši, naj se gorenje-avstrijski po taistih preuredé. 2. Z vlado naj se deželni zastop sporazume gledé naprave in ustanove kazenskih naselbin in naj se konečno take naselbine tudi vresničijo, ne da bi le na papirji ostale. 3. Naj se napravi potrebna posilna delavnica za Gorenjo Avstrijo, in 4. naj se o nasvetovanih treh točkah v bodočem deželnem zboru poroča. — Pritožbe o postopačih in potepuhih so že povsod tako na dnevnem redu, da se jih je svet skoraj že navadil; ko bi se le tudi njihove predznosti že skoraj tako navaditi zamogel. Tudi pri nas je že ta ali oni poslanec ob priliki volitve na svoj razviti program „vojsko potepuhom in postopačem“ napisal; tudi pri nas se je v deželnem zboru že prej in potlej o tem govorilo, a malo pa še v resnici storilo. Postopačev, ki mirne ljudi na lepem napadajo, po deželi in po glavnem mestu vse mrgoli. Klicani na policijo ima vsak svoje roko-delstvo: eden je trgovski agent, drugi pisar, tretji krojač, četrti čevljar, dasiravno je vse zlagano in nobeden o tem nič ne umé. Ljudje te vrste živé o zgolj goljufiji, igranji in nadleževanji poštenih. In vendar posilna delavnica na take tiče zastoj ob zeleni Ljubljani čaka, ker se jim povsod preveč prizanaša, kar redarski organi sami pripoznavajo.

Omenili smo že v kratkih potezah, da se je na Hrvaškem svršila pomenljiva politična zveza, ki ima namen mogočnemu sovraštvu med *Srbi* in *Hrvati* konec storiti. Srbi so se z narodno stranko hrvaško sporazumeli in so se v političnih vprašanjih z njo zedinili. Edino le gledé samouprave srbske cerkve in narodnih šol obstal je srbski klub še nadalje, kakor je bil on do sedaj politična stranka in si je v tem smislu pridržal določujočo besedo. Kar se pa tiče narodno-gospodarskih in političnih vprašanj glasovali bodo Srbi povsod z narodno stranko. Povod tega zjedinjenja je neka politična hvaležnost od srbske strani. Letos so namreč Srbi zahtevali več toček za-se in za svoj narod od hrvaškega deželnega zbora v Zagrebu; tako n. pr.: cerkveno avtonomijo, vpeljavo cirilice v urado po Hrvaškem in Slavonskem po tistih krajih, kjer so Srbi v večini, to se pravi, da ako bi srbska rodovina vložila v cirilici pisano prošnjo, naj se tudi v cirilici reši; dalje so zahtevali srbsko narodno šolo in še nekaj drugih nadobnosti. Hrvaška narodna stranka jim je želje spolnila in je plačo za dotično privoljenje ravnokar prejela: Srbi postali so njeni zavezniki. Sedaj bo za narodno stranko v Zagrebu priložnost, da bo pokazala, kaj ji je bližje pri sre: ali korist naroda, ali pa klečeplasto nasproti Madjarom. Ona je sedaj ondi v tolikošni večini, da se ji za obstanek ni bati.

Vnanje države.

Na *Bolgarskem* mislijo preosnovati zopet narodno vojsko v smislu sedanjih držav in po izgledu drugih vojnih sil. Dosedanje „družine“ se bodo opustile in se bode pehota razdelila in uvrstila

imel za pravo strašilo med ženskami. Mislil je toraj, da ne bo ne svojemu dobremu imenu ne poštenju škodoval, če gre ž njo na sprehod. Ali z žensko se pečati je vedno nevarno, in naj bo stara kakor Metuzalem. Okoli treh ribnikov so hodili takrat tudi na pol dorasli študentje, ki so še Gašparja poznali, in ko so ga s staro žensko zagledali, so se mu glasno posmehovali in ga zasramovali. „Tako daleč je tedaj že s teboj, da se po lesu potepaš in drugim pohujšanje daješ; si pač hitro vse poštenje napravil, ti zadušeni študent!“ Te besede so Gašparja globoko v dušo dirnile in ihteč od jeze pravi: „Kako morate tako govoriti, ker spremljam le pošteno ženo, sestro gospodinjo in ne morem nikakošnih hudobnih namenov imeti. Pa sami pogledjte Barbo, da bi laglje bila moja babica, nego moja“, — več si ni upal povedati, ker beseda mu je že sama na sebi zoprna. Na to so se hudobni dijaki še bolj smejali in morebiti še bi Gašparja stegli, ko mu ne bi Barba na pomoč prihitela s svojim jezičkom, s katerim je tako strašne dijakom dajala, da so vsi pobegnili.

Od tedaj Gašpar ni nikoli več hodil z ženskami, ampak se jih vedno ogibal in bal.

(Dalje prih.)

v 8 pešpolkov po tri batalijone. Uvedlo se bode tudi več bolgarskih častnikov, kakor do sedaj. Tako se bodo vsa zapovedniška ali načelniška mesta po kompanijah namestila z Bolgari. Batalijonom in polkom bodo pa tudi še nadalje zapovedovali ruski častniki.

Črnogorci so odkazali avstrijskim begunom iz Krivošćije najbolj odstranjene okraje za bivališča in so jim zažugali, da naj se mirno zadržé, da naj ne vganjajo nič več uporne politike, če ne izdati bi jih morali avstrijski oblasti. To je vendar enkrat poštena beseda sosedu, če se bo črnogorska vlada le tudi po nji ravnila. Kedar bi bila Avstrija že na jugu mir in red napravila, ko bi vstali ne bili imeli črnogorskega zatišja, kamor so se zatekali, in od koder so zopet na rop in vstajo se povračevali.

Turška malomarnost v vsakem oziru že celem svetu preseda. Znano je vsakemu, koliko so si že Črnogorci sami prizadevali, da bi bili med saboj vravnali državno mejo v Albaniji. Knez Nikita in vojvoda Petrović bila sta že po večkrat v Carigradu, kjer so ju jako fino sprejeli; celó z velikimi redovi odlikovali, jima vse mogoče in nemogoče obljubili, — storili pa do danes še nič niso! Čisto enaka godi se Srbom gledé priklopa turških železnic na dodelane srbske. Vložili so prošnjo na Dunaj, naj Avstrija malomarnega Turčina nekoliko zaradi dodelanja turškega dela železnic po Balkanu v roke vzame in so tudi Bolgare povabili, da bi se njihovi prošnji pridružili, kar so le-ti opustili, ker imajo sami še nedodelano progo od Sofije do Pirota, kjer se bo taista sklepala s srbskimi železnicami. Turki zopet morali bi dodelati čisto kratko, toda jako pomembno progo Skoplje-Vranja, brez katere srbska železnica po Moravski dolini kakor tudi ona po Veliki Plani nima pravega pomena, kakor tudi avstro-ogerska železnica Dunaj-Budapešt-Zemun nima tiste vrednosti, katero bo zadobila še le po zgradbi srednje proge Skoplje-Vranja, ki bo Dunaj z egejskim morjem pri Solunu vezala, bolgarska proga Sofija-Pirot pa Dunaj s Carigradom. Da toraj na Dunaji ne bodo več rok križem držali, temveč Turka prisilili, da bo dodelal, kar še manjka veliki svetovni progi Solun-Beligrad-Budapešt-Dunaj, prav radi verujemo.

Smrt angleškega konzula Stewarta v Berberji se potrjuje, kakor smo o taisti že poročali. Ob enem nam pa dohaja še nek pritkljaj, katerega pa že bolj neradi verujemo, kajti časniki, ki imajo iz onih krajev prve novice, pravijo, da se jim ne zdi vrjeten, ker ni še od nobene strani potrjen, temveč se edino le na dozdevnosti opira. Poleg angleškega konzula, ki bila namreč ob enem in sicer z njim vred umorjena tudi avstrijski konzul Hanzal in pa francoski konzul Herbin, ktera oba sta bila s Stewartom ob enem na poti iz Chartuma v Berber.

Gledé **Egipta** je zopet novic in ugibanja, da je groza. Sploh se govori, da je skoraj verjetno zopetno umeščenje Izmail paše za namestnega kralja; on, pravijo, bi bil edin mož, ki Egipt pozná in bi ondi energično angleško politiko podpiral. Če se res tako napravi, tudi Izmail paša ne bi imel ravno gladih tal, kajti v Egiptu je sedaj na vladnem krmilu mož, ki si bo vse prizadeval, da Izmaila ne bo več v Kairo in ta je Nubar paša, ki se je lansko leto edino iz tega namena v Egipt podal, da bi Tevliku stol spodnesel ter se potem sam kot namestni kralj nanj vsedel. Avstrija ne bi ne tej in ne oni politiki od angleške strani oporekala, pač pa si želi, da bi bila odločna, naj že bo potem ta ali ona. Enakih misli so menda Nemčija, Rusija in Francozi. Lahom se je pa pot, katero so si tukaj sami izvolili, od veselih odobrila.

Izvirni dopisi.

Od slovensko-beneške meje na Goriškem, 4. okt.

(O jeziku naših bratov v slovenski Benečiji.) (Konec.) Potem se loti pisatelj na strani 29—31 razlaganja nekterih slovenskih besed, pri čemur je pa jasno, da je le samouk, kajti mnogo jih razlaga in prevaja v italijanščino prav napačno, da nekatere celó na smešni način, večino pa vendar-le še precej dobro, čemur pa ni čuda, komur so znane ondotno narodnopolitične razmere. Pri vsem tem je njegovo veselje do slovenščine in njegov trud vse hvale vreden. V slovenskem okraju sv. Petra so zdaj tri velike fare ali kuratne vikarije, v sv. Petru, sv. Leonardu in poslednja pa v Drenkiji. Pod prvo spada 19 kaplanij ali ekspositur, pod drugo 10 in pod tretjo najnovejšo le ena. Vsih skupaj je zdaj 50 cerkvá odprtih za porabo vernih, 30 mašnikov in 18 slovenskih bogoslovcev v Vidmu.

Znamenito je tudi svetišče Matere Božje na Stari gori nad Čedadom, ktera se je imenovala l. 1596: „Madona del Bosco sopra Cividale d' Austria“, to je: Mati Božja v gozdu nad avstrijskim Čedadom in ktero imenujejo slovenski hriboveci: Stara slovenska Mati Božja. Imenujejo jo zdaj tudi: grad na hribu, ali Castel del Monte, ker so obdali zavoljo

brambe proti turškim napadom cerkvico na griču s trdnim obzidjem.

Čudno pa je slišati, kar pripoveduje pisatelj o beneških Slovencih, da so oni znali pod vladno oglejskega patrijarhata in ono beneške republike, kakor neko lastno vladno si vstvariti, ki je bila podobna ljudovladi in je parlamentarno zastopala vse slovenske občine. Preudarjali so v svojih zborih (v št. Petru) o upravnih, gospodarskih, političnih in sodnijskih zadevah njih male Slovenije, kar priča o organizatoričnih talentih njih državne modrosti do priklopljenja k Avstriji 1815. l. Do tega leta je bilo 36 občin, iz katerih je obstajala beneška Slovenija; Avstrija je pa stisnila tiste v samo 8 občin: sv. Peter, Terčeta, Roda, Sovodnja, Grimak, Drenkija, Srednja, sv. Leonard in tako se je vstrojil okraj sv. Petra Slovenov z enim c. kr. komisarijatom.

V 1867. l. je žrtvoval ter opustil okraj s svojim glavnim krajem svoje staro lepo ime — št. Peter Slovenov — na slavo italijanske edinosti ter se kličé uradno zdaj le še: Sv. Peter na Nadiži. (S. Pietro al Natisone.)

Potem opisuje gostoljubje slovensko, kakoršnega je zastoj iskati pri Italijanih. Mnogi gredó *), da si zboljšajo svoje blagostanje zdaj v jeseni tje do poletnega sv. Ivana z malo raznovrstno kupčijo v Avstrijo, Česko, Ogersko in Hrvaško, zdaj celó v Bosno, v Turčijo in na Rusko. Sicer se nima gotovih podatkov, koliko nese ta kupčija vsako leto beneškim Slovincem okraja sv. Petra, vendar-le se misli, da blizo 50.000 gld. enako 125.000 laškim liram. Koliko potegnejo leto za letom pa še le ostali Italijani dobička iz raznih avstrijskih dežel, kdo bi mogel to preračunati? Gotovo bi jih moralo veliko umreti od lakote, ako bi jim zaprla Avstrija svoje meje, pa vkljub temu le ne jenjajo Avstrije sovražiti in spodbopovati po našem Primorju.

Kakor sploh Slovani, tako se tudi beneški Slovenci lahko naučijo potrebnih jezikov, kar ravno pospešuje njih kupčijo. Tudi v drugih strokah in učenostih so imeli oni nadarjene može in jih še imajo, če tudi ne toliko v proslavljenju lastnega rodú, marveč v slavo nenasitljive Italije, ktera kakor bom prihodnjič dokazal jih meni rabiti za svoje podnožje in ako bi bilo mogoče, da bi se z njih pomočjo na lokavi način čedalje bolj njih državne meje v Slovenijo potisnile.

Tako je imel cesar Jožef II. za svojega prvega telesnega zdravnika učenega Jožefa Kvarina iz Varnasa **), vasi nad št. Petrom. Tega je on vprašal na svoji bolni postelji, koliko ur mu je še živeti, in vbojavljaje se ta mu odgovoriti, mu cesar naravnost zapové, naj se le izreče, in on mu odgovori: Vaše Veličanstvo, le še tri ure. — Dovolj, odvrne cesar, da vas imenujem za barona v cesarstvu.

Ravno tako so tisti Slovenci, kateri obiskujejo začetne šole v Čedadu ali Videmsko semenišče, navadno odličnjaki. Mnogo učiteljev na deželnih izgojevališčih je dohajalo vedno iz št. Peterskega okraja. Tako je predsednik Videmske akademije (učenega društva) do dandanašnji vitez Klodič, beneški Slovenec, rojen ob meji tako imenovanem Kotu, čegar brat je znamenit deželni šolski nadzornik v našem Primorju. — Predsednik cvetočega strelnega društva v Čedadu je tudi Slovenec. Isti služni sindak (župan) tega mesta je tudi rojen Slovenec. Tudi duhovščina se je odlikovala vselej v pridiganju, se vé da, le bolj v laščini, n. pr. jezuita Bankič in Tomazetič ***)) in tudi nedavno umrl prof. Anton Podreka je bil slavni postni pridigar pri dvoru bivšega palmskega vojvode. Kakor Slovani sploh, tako se tudi beneški Slovenci z neko posebno lahkoto naučijo raznih jim potrebnih jezikov. Kmaló se on navadi nemščine, in tako ga ta nič ne zadržuje, da lahko začne svojo trgovino. Sploh vsak Slovenec, ki hodi po Avstriji okoli s svojo kupčijo, pozná tri jezike, slovensko (poleg drugih slovanskih narečij), italijansko in nemško. Se nahajajo tudi taki, kateri jih znajo še več, ranjki Andrej Birtič jih je znal 7. — Zato jih rabijo tudi za tolmače, in pripoveduje se, da neki Orečuja iz Rode je tolmač pri italijanskem konzulatu v Atenah in neki Truš-

*) Italija nima kruha niti zaslúška za te lastne podložne, akoravno se samo sebe prerada imenuje: „Giardino dell' Europa“, t. j. vrt v Evropi. Pis.

**) Isti pisatelj izpeljuje to besedo iz „varuj nas“, ali „vari nas“, kar bi bilo podobno oni Varni, trdnjavi v Bulgariji; saj tudi pomeni že ta beseda trdnjavo samo. Pis.

***)) Toliko se njima pa vendar pozná, da sta v slovenščini le samouka; izreka in slovica jima je semtertje pomanjkljiva ter posnemata bolj le laške oblike. Pis.

njak iz Trušenj je pa tolmač pri italijanskem poslanstvu v Petrogradu.

Tako pripoveduje znani pisatelj o zmožnostih in nadarovanjih beneških Slovencev. Laška vlada je pa začela njih jezik in narodnost zdaj na nezaslišane načine zatirati ter hoče že z abecedo v ljudskih šolah malim otrokom vsiliti laščino in tako še te v kot in gore potisnene Slovence brž ko brž polasčiti. Pa prevelik tisk napravi protitisk po naravnih zakonih. Zato in pa zaradi nezadovoljnosti, ktera je zdaj med beneškimi Slovenci, je hotel pisatelj knjige „Slavia italiana“, vladó opozoriti, da jih saj deloma umiri in jim zadosti. Ali sredstva, ktere nasvetuje on laški vladi, so nezadostna, deloma tudi neizpeljiva, vse pa meri večidel le na večjo slavo Italije pa na namerovano raztegnjenje čez sedanje meje. On trdi, da sedanje meje niso naravne in da zato ne morejo Italiji niti vgažati niti dolgo trajati. Pa o tem kaj več prihodnjič.

Iz Ribnice na Pohorju, 11. oktobra. (Mohorski udje; „šulferajn“; narodnjaki.) Ravno kar smo prejeli že dolgo zaželjene knjige družbe sv. Mohorja in koledar nam kaže lepo število, tukajšnih udov, namreč 71, 12 več ko lani, in 4 več, ko v vseh ostalih župnijah Vuzeniške dekanije. Faranov je sicer veliko, ali če pomislimo, da je tukaj dosti nemškutarije, ki vse sovraži, kar je slovenskega, se moramo res čuditi, da je še toliko udov. „Šulferajnarjem“, katerih je tukaj že lepo število, to gotovo ni ljubo; kajti oni dobro vedó, da te izvrstne knjige njihovim ponemčevalnim namenom ne ugajajo. Naj bi se toraj vsak rodoljub trudil, tam prav veliko udov mohorski družbi pridobiti, kamor sitni „šulferajn“ svoj nos tišči, kakor n. pr. v Ribnico.

Dolgo so ti „kulturträgerji“ v krasno Ribnico škilili, misleč si: to bi bila lepa rezidenca za „šulferajn“ in rodovitno polje za našo nemško seme. Pa tudi res! Saj je v naši obširni župniji mnogo šolske dece (okoli 500), ktera bi se naj na trirazrednici v Ribnici, enorazredni šoli na Leguši in v podružni šoli pvi sv. Volfangu s pomočjo „šulferajna“ ponemčevala; privatna šola na glažutah je itak popolnoma nemška.

Hitro in pogumno se dela lotijo in osnujejo „Ortsgruppe Reifnigg-Fresen“ s sedežem na Velki, kjer je železniška postaja za Ribnico. Tako srečni smo še vendar, da je „šulferajnsko gnjezdo“ od nas 2 dobre ure oddaljeno, a sčasom še bodo že više prišli. Predsednik mu je (slavno)propali liberalni kandidat Jul. pl. Gasteiger. Priznati moramo, da „šulferajn“ tukaj prav marljivo deluje in ima precej sreče. Kar je bilo namreč omahljivega in premalo zvedenega, je že večidel vse v njegov koš skočilo, in kakor zanesljive priče poročajo, tudi g. Jakob Kopic, nedavno še naroden in vsestransko izvrsten učitelj na Legnu. Čudno! — Kaj ga je neki zmotilo?! „Das Geld regiert die Welt“ — ali kali.

Čeravno je tukaj veliko posilincev, vendar ni misliti, da izvrstnih narodnjakov ni. Čem hujši so naši nasprotniki, tem iskrenejši so tudi rodoljubi, katerih nobeno nemčursko protenje ne prestraši in noben „šulferajnsko“-prajzovski veter ne omaja. V Ribniški vasi so med drugimi n. pr. Potočnikovi, kjer se je še katoliško-narodni duh nepopačen ohranil, in kjer je tudi dveh duhovnov zibeljka tekla. Če pogledamo v Orleico in Janževirh (občine v Ribniški župniji); tudi tam imamo izvrstnih narodnjakov, n. pr. Jeferl (rerte Miklavec) in njegovi sinovi, ktere že marsikdo po njihovih spisih ne samo v slovenskik, ampak tudi v slovanskih listih pozna.

Da so občinski predstojnik Orzečnik in posestnika Črepič in Papotnik za narodno stvar uneti in da so tam tudi gospodinje, ki se svoje narodnosti zavedajo, kakor malo kje, to smo z veseljem čitali v „Slovencu“ v dopisu iz Marenberskega okraja. Pozabiti pa še ne smemo g. Kojzjaka vulgo Urnaut, enako unetega moža za narodnost in spretnega samouka v raznih rokodelskih strokih; škoda, da cela njegova žlahta ni tako odločno narodna.

Je še več pametnih mož, kateri se gotovo ne bodo dali preslepiti ter od „šulferajnarjev“ za nos voditi. (Preden bo Ribnica popolnoma nemška, še bodo „šulferajnarji“ marsikteri štrkeljček pojedli.

Domače novice.

(Knez in škof Ljubljanski, dr. Jakob Missia) so v soboto 11. t. m. obljubo ali prisego storili cesarju. Konec tega meseca, ali pa v začetku pri-

hodnjega meseca bodo v Rimu od sv. očeta potrjeni in se bodo brž, ko bodo v Gradcu posvečeni, preselili v Ljubljano.

(Klub narodnih poslancev) ima danes zvečer ob 6. uri sejo v svojih navadnih prostorih.

(Upravni odsek) je v soboto razpravljal Svetčev predlog o rezervinem zakladu kranjske hranilnice. Zastopniki manjšine se te obravnave niso hoteli vdeležiti in so zapustili sejo. Odsek je bil vsled tega nesklepčen, ker je tudi naših nekaj manjkalo. Za danes je zopet napovedana seja, da se reši ta zadeva.

(Dnevni red XI. seje deželnega zbora kranjskega) v Ljubljani dne 14. oktobra 1884 ob pol 10. uri dopoldne. 1. Branje zapisnika o X. deželnozborni seji dne 10. oktobra 1884. — 2. Naznanila zborničnega predsedstva. — 3. Priloga 52: Poročilo deželnega odbora glede dovoljenja nekaterih občinskih priklad. — 4. Ustno poročilo finančnega odseka o proračunu Slapske šole za l. 1885. (K prilogi 16/D.) — 5. Ustno poročilo gospodarskega odseka o vreditvi deželnih in občinskih priklad od državnih železnic (k prilogi 45). — 6. Ustno poročilo gospodarskega odseka o uvrstitvi vino- in sadjerejske šole na Dolenjskem (k prilogi 48). — 7. Ustno poročilo finančnega odseka o deželnih doneskih za uravnanje Save (k prilogi 12). — 8. Ustno poročilo gospodarskega odseka o agrarnih razmerah: F. o žganjipivstvu (k prilogi 14). — 9. Ustno poročilo finančnega odseka o dopisu visoke c. kr. deželne vlade o pristojnosti gledé nalaganja ustanovnega imetka. — 10. Ustno poročilo finančnega odseka o § 4 deželno-odbornega letnega poročila „deželne podpore“. — 11. Ustni poročili finančnega odseka o prošnjah: a) glavnih odgonskih sprevodnikov Janeza Schifferja in Karola Novaka pl. Giftberg za zboljšanje plače; b) učiteljske vdove Magdalene Kratochwill za milostno pokojnino in odgojnino. — 12. Poročilo upravnega odseka o prošnjah: a) občine Šent Rupert, da se zopet vpelje nižja užitnina od vina slabeje vrste v občini Bistriški; b) občin Ajdovica in Dvor za uvrstenje občinskih potov Verbovec-Podlipa med okrajne ceste; c) občincev v Kamnigoric in Kropi zaradi uvrstenja okrajne ceste iz Kamnegorice in Kroke skozi Podnart v Tržič med deželne ceste; d) občin Grosuplje in Slivnica za uvrstenje ceste od Velikega Mlačevega do Grosupljega med deželne ceste; e) občin Ribnica in drugih za uvrstenje okrajnih cest Kočevje-Ljubljana in Kočevje-Rakek odnosno Žlebič-Rakek med deželne ceste ali dovolitev podpore. — 13. Ustno poročilo peticijskega odseka o prošnji Jožefa Ličana iz Il. Bistrice za brezplačno oskrbovanje njegove hčere Jovane v deželni blaznici. — 14. Priloga 53: Poročilo finančnega odseka o računskem sklepu deželnega zaklada za l. 1883 (k prilogi 12). — 15. Tajna seja (osebne zadeve).

(Imenovanje) Polkovnik Karol Ludwig tukajšnjega c. kr. topniškega polka baron Hartlieb št. 12 imenovan je za topniškega ravnatelja v Pragi. Iz tega vzroka prestavljen je v topniški štab.

(Južna železnica) je po dolgotrajnem moledovanju konečno vendar-le dovolila vozne listke za sem in tje med Ljubljano in Litijo.

(„Slavček“ jour-fix) sinoči v Tavčerjevi dvorani se je prav zadovoljno na občno radost obilnih vdeležencev izvršil. Pesem vrstila se je za pesmijo in beseda je dajala besedo, da je le prezgodaj čas počitka prišel. Dobra misel mladega društva je ob nedeljnih zvečer zabavne večere prirejati. Prav tako; napredek ne bo izostal. Poštena zabava je mnogo vredna; kajti, kjer se je vesela in poštena pesem vkoreninila, ondih druge muhe, take ali take, nimajo prostora. „Kjer se poje, tam se vsedi, ljud hudobni nima pesni.“

(Voljena sta) pri dopolnilnih volitvah v Trstu za mestni zbor v V. okraji narodnjak g. Valentin Šivic z 89 glasovi. Na volišče je prišlo 184 mož. V I. okraji g. Edvard vitez Strudhof z 147 glasovi. Volilcev je bilo 300. Natančnejega poročila pričakujemo.

(Štajarski Slovenci) izročili so ministerstvu notranjih zadev spomenico gledé volitev po Štajarskem. Nemčurški volilni odbor bi rad zvedel, kakošna je ta spomenica in kdo jo je podpisal ter je iz tega vzroka sklenil, obrniti se do Taaffeja, da mu naznani, kaj je ondih pisanega. „Südt. Post“ jim dobrohotno ta trud prihrani javljajoč jim, da je dotično spomenico zložilo „Slovensko društvo“ v Sevnici, podpisala sta jo pa: društveni predsednik in tajnik njegov.

(Služba poštnega ekspeditorja) na Krki se odaje proti službeni pogodbi. Varščine ali službene zaloge je treba 200 gold. Služba nese 150 gold., pavšala je 40 gold. in 40 gold. se pa dobi za pöta, ki hodi 4krat na teden iz Krke v Višnjogoro. Prošnje naj se vlagajo v 14 dneh na c. kr. poštno in brzojavno ravnateljstvo v Trstu.

(Rinoceros v Kleebergovem zverinjaku), ki je bil v Ljubljani, pozneje v Trstu in sedaj v Mariboru — je poginil. V teku preteklega tedna je bil velikan zdrav in mrtev. Pravijo, da mu je hlapec kaj narediti moral. Kleeberg ima škode 10.000 gld.; se vé, da je to le relativna cena indijskega velikana. Kakor se čuje, ga bo kupil Graški deželni muzej.

Razne reči.

— V Krakovem na Gališkem so porotniki žida Mozesa Ritterja, njegovo ženo Gitel in hlapca Strohlinskega soglasno spoznali za krive doprinešenega umora nad krščeno Franco Mnihovo, ki je k Ritterjevimi večkrat zahajala in z Mozesom v drug stan prišla, vsled česar jo je on s pomočjo svoje žene in hlapca umoril. Sodnija jih je vsled tega obsodila na vešali.

— Poročali smo že brzojavno o smrti slavnoznane Dunajskega slikarja Hans Makarta. Danes dostavimo nekaj drobtin iz njegovega zasebnega življenja. Makart je bil 44 let star in dvakrat oženjen. Umetnost je tako ljubil in jo tako izposamičnih koščkov v prekrasno harmonično skupino vezati umel, da njegova umotvorna delavnica je med vsemi sorodnimi po celem svetu slovela na prvem mestu. Ondi je nakopičene lepote in vrednosti več kakor za 200.000 gold. Milijone stala ga je ljubezen do naravne lepote in to je bil tudi vzrok, da je imel do poslednjega časa dolgá, da skoraj ni vedel, kje je doma. Njegov čopič mu je leto za letom prisluzil nad 100.000 gold., kajti le za eno samo slikarjijo, „Benetke se klanjajo Katarini Cornaro“, dobil je 200.000 gold. Kljub temu stal mu je vedno eksekutar za durmi. Stara resnica je in ostane, da veliki duhovi in denar so si v večnem nasprotju. Še le v drugič oženjen jel je obračati več pozornosti na domače življenje, in pravijo, da je vsled tega svojim otrokom blizo pol milijona gold. zapustil.

Telegrami.

Dunaj, 12. oktobra. Cesar je izrazil svojo popolno zadovoljnost pri slovesnem otvorjenju Dunajskega vseučilišča. Velikošolci so se moško držali, za kar jim je rektor v imenu senata izrazil priznanje in zahvalo.

Rim, 13. oktobra. V Napolji je v poslednjih 24 urah zbolelo 84 ljudi za kolero, 51 jih je pa umrlo.

Kahira, 13. oktobra. Kedive je pisal Nubarju in pravi, da egiptovska vlada smatra za svojo dolžnost. Nubarja in finančnega ministra odškodovati, ako bi evropejske vele-sile sklenile polastiti se njiju premoženja, da zagotove amortizacijo.

Kvebek, 12. oktobra. Dinamit se je razpočil v skrajnem obližji parlamenta danes ob eni popoldne in je silno veliko škodo po sosednji okolici napravil. Ni bilo še dobro tri, ko že na ravno tistem mestu v drugič poči, tedaj zadelo je pa nekega delavca bolj na lahko. 1000 dolarjev ponuja se mu, kdor bi hudodelca prijel.

Poslano.

V „Slov. Narodu“ št. 233 nahaja se dopis iz Kamnika, v katerem se neresnica, na mojo in mojega sina kvar tako žaljivo in zlobno poroča, da sem moral istemu očitno z nasprotnim dopisom v „Slov. Narodu“ oporekati. Ker pa ne vem, kdaj „Slovenski Narod“ ta moj dopis v javnost prinese in ga sploh kedaj objavi, prosim, da blagovolite, preč. g. vrednik v obrambo daljšega razširjanja te perfidnosti sledeče pojasnilo v Vaš cenjeni list sprejeti: Ni res, da bi bil jaz žugal gorjé vasi, v katero pride moj sin za duhovnega pastirja. Temu nasproti morem reči, da ravno moj omenjeni sin se je vedno tako vedel, da mi je iz med vsih mojih otrok še vselej največ veselja delal. Trdno pa tudi upam, da boše tudi kot duhovnik svojemu častitemu stanu vselej le čast delal.

Kar pa zadeva o njegovem ravnanju proti svoji materi, v ravno tistem dopisu „Slov. Naroda“ povedanem, je edino to res, da ima njegova mati, tukaj obče znano kronično bolezen v čutnicah že več let, in v slučajih napadanja te bolezni jo je treba

doma privarovati občevanja z drugimi ljudmi, kar pa omenjeni sin ni storil.

V Kamniku, 10. oktobra 1884.

Miha Šinkovec, trgovec.

Poslano.

V 233. št. „Slov. Naroda“ zlobno napaden, sem poslal vredništvu omenjenga lista popravek, ktere-ga pa list ni prinesel ali radi strankarstva ali iz kakega drugega vzroka. Prosim tedaj slavno vredništvu „Slovenca“, da mi dovoli nekoliko prostora. Očitanje, da sem z gënjo. učitelico „pohajal“ ob fantovskem solnci po mestu patroliral, je nesramno obrekovanje. Celi čas svojega bivanja v Kamniku, sem šel samo enkrat zvečer z gënjo. učiteljico, kateri menda tudi zlobni dopisnik poštenja ne odreka, po ulici, in še takrat ne ob fantovskem solnci, pač pa o priliki, ko je bilo mesto razsvitljeno v spomin cesarjevega prihoda. Bilo je pa takrat vse mesto na ulici in toraj ni to nobena sramota za-mé, kakor ni, če bi po dnevi šel s pošteno osebo po ulici.

Očitanje, ktere-ga me dolži dopisnik v zasebnem in družinskem življenju, je perfidno zavijanje in obrekovanje. Pobalini se vtikajo v družinske zadeve in največja nesramnost je neresnico o njih govoriti.

Tudi bodi g. dopisniku povedano, da se je o osebi Kamniškega poročevalca zmotil, dopisov nisem zakrivil jaz ampak boljši izvedenec, kakor pa jaz, večinoma v Kamniku nenavzoči. Ko bi jih bil pisal jaz, štel bi si to v čast!

V Ljubljani 12. oktobra 1884.

Av. Šinkovec.

Pojasnilo.

„Narodov“ dopisnik iz Kamnika v svojem dopisu z dne 9. oktobra, šte. 233, napada mojo čast in me hoče pred svetom obrekovati in sumničiti, pisoč, da konservativna učiteljica patrolira z nekim mladeničem zvečer o fantovskem solnci po mestu. Na to sumničenje le toliko odgovorim, da „Narodov“ dopisnik ali kdo drugi nikdar ne more dokazati, da bi se bila v teku desetih let svojega službovanja v Kamniku le enkrat tako obnašala, da bi bila žalila čast stanu, ktere-ga zastopam tudi na najmanjši način; ali pa, da bi me bil „Narodov“ dopisnik ali kdo drugi, bodisi kdor koli, le kedaj videl v količjak slabi družini; ali pa da bi mi bil kdo le kedaj samo ali pa le v količjak sumljivi družini v nedostojnem času našel na ulici.

Konečno imam le še toliko omeniti, da me ime konservativna učiteljica čisto nič ne žali, ampak da si štejem v čast očitno spoznati, da spadam h konservativni stranki našega mesta.

V Kamniku, 10. oktobra 1884.

Franja Verné, učiteljica.

Tuji.

10. in 11. oktobra.

Pri **Maliči**: Eisenstädter, Baumann in Werner, trg. pot., z Dunaja. — Marija Battagliari, zasebnica, z Reke. — Dr. Ig. Klemenčič, c. k. okr. sodn. pristav, s soprogo, iz Varaždina. — Franc Czomzer, c. k. pom. častnik, iz Pulja. — Marija Sturm, posestnica, iz Polič. — Schidlhof, Eckstein, Holzer, in Kirschbaumer, trg. pot., z Dunaja. — Baron Flug, zasebnik, iz Trsta. — Dr. Franc Sowa, c. k. deželni živinozdravnik, s soprogo, iz Zadra. — C. Fuchs, zasebnik, iz Gorenjskega.

Pri **Stonu**: Franc Svetič, dijak, z Dunaja. — J. Grohmann, trg. pot., iz Schönbinda. — Karl Schweitzer, fabrikant, s Štajarskega. — Rihard Sanzin in Jakob Campagnano, trgovca, z družino, iz Trsta. — Julijus Loots, trg. pot., z Dunaja. — Leopold Löwith, trgovec, z Dunaja. — Camilo Naggi, odvetnik, iz Genove. — Jožef Stabli, s soprogo, iz Maribora. — Fried. Edelmann, trg. pot., iz Maribora. — Dr. Travner, c. k. sod. pristav, iz Logateca.

Pri **Južnem kolodvoru**: Vitez Jettmar, ces. kr. okr. glavar, z družino, iz Voloske. — Rudolf Rüdli, zasebnik, iz Javornika. — Gruden, zasebnik, iz Idrije. — Lesjak in Preduzelink, s Srbije. — Ed. Zerkowitz, trgovec, z Dunaja. — Jožef Horner, zasebnik, iz Beljaka. — Ježef Strainig, bukvo-vez, s soprogo, iz Brežic. — Martin Slovnik, s soprogo, iz Vrhnike.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

13. oktobra.

Papirna renta po 100 gld.	80 gl. 95 kr.
Sreberna „zlata“ renta, davka prosta	82 „ — „
4% avstr. „zlata“ renta, davka prosta	103 „ 10 „
Papirna renta, davka prosta	95 „ 85 „
Akcije avstr.-ogerske banke	859 „ — „
Kreditne akcije	282 „ 20 „
London	122 „ 20 „
Srebro	— „ — „
Ces. cekini	5 „ 79 „
Francoski napoleond.	9 „ 69 „
Nemške marke	59 „ 85 „

Tisk „Katoliške Tiskarne“ v Ljubljani.